

MINIMÁLNÍ PROGRAM PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ, PŘEDCHÁZENÍ A ZPŮSOB ŘEŠENÍ ŠIKANY

Č. j.: MS-SL/444/2023

1. Obecná ustanovení

Směrnice je vydána na základě ustanovení § 30, odst. 1) zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění.

2. Primární prevence

Primární prevence rizikového chování u dětí/žáků se zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování dětí/žáků:

- agrese, šikana
- kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimedii
- násilí, vandalismus, rasismus
- záškoláctví
- závislostní chování, užívání všech návykových látek, gambling
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- spektrum poruch příjmu potravy
- negativní působení sekt
- sexuální rizikové chování

Šikana je nebezpečná forma násilí vedoucí ke ztrátě pocitu bezpečí dětí/žáků, který je nezbytný pro jakýkoli rozvoj osobnosti. Největším problémem šikany je to, že zůstává dlouho skrytá. Jedná se o cílené a opakované fyzické a psychické útoky vůči jedinci, nebo skupině žáků, kteří se neumí nebo nemohou bránit (bití, vydírání, loupeže, poškozování věcí, slovní útoky – nadávky, pomluvy, vyhrožování, ponižování, ignorování žáka).

Za šikanování se nepovažuje škádlení nebo agrese, která nemá znaky šikany, není opakovaná a cílená a jedinec je schopný opětovat a bránit se.

Cílem je snaha o vytvoření bezpečného prostředí pro každé dítě/ žáka s ohledem na jeho individualitu, vhodnými metodami včas rozpoznat šikanu a výběrem činností v MŠ předcházet rozvoji rizikového chování žáků.

Krátkodobé cíle

- poskytování informací týkajících se výše uvedených rizik (s ohledem na věk účastníků)
- rozhovory s dětmi, společné sezení, rozlišit šikanu a škádlení
- upevňovat kolektiv třídy – s ohledem na věk dětí, respektovat se navzájem, pomáhat si, vnímat odlišnosti v chování, umět naslouchat
- respektovat individualitu jedince
- odstraňovat soupeření mezi dětmi
- upevňovat vztahy s dospělými, nenásilně si získat důvěru dětí
- vytipovat riziková místa a jejich sledování – např. chodby, WC, školní zahrada

Dlouhodobé cíle

- vytváření bezpečného a harmonického prostředí
- nabídnout pestrý výběr činností – obsahuje roční plán činností

- zapojit děti/žáky do výchovně vzdělávací činnosti v MŠ, do zájmových a sportovních aktivit a kroužků, organizovat výlety apod.
- vzájemná komunikace mezi učitelkami – informovat se o odlišnostech a nezdravém chování dětí/žáků
- při vytipování nezdravého chování, sledování, vzájemná komunikace mezi učitelkami, oznámení vedení školy
- zvýšení vnímavosti vůči změnám v třídním kolektivu
- práce s kolektivem v jednotlivých třídách – vhodně zvolené formy výchovně vzdělávacích činností
- ředitelka má odpovědnost za zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců, za prevenci šikany
- dlouhodobé vzdělávání pedagogů, sebevzdělávání

Prevence rizikového chování

Povinnosti pedagoga:

- vytvářet zdravé klima ve třídě
- podporovat rozvíjení pozitivních vztahů mezi dětmi
- jednat s dětmi jako s partnery
- udržovat ovzduší důvěry mezi dětmi a pedagogy
- v kritických situacích dát jasně najevo, že špatné chování nelze tolerovat
- nebýt lhostejný k projevům agresivity
- informovat děti i rodiče, na koho se obrátit při problémech/ třídní učitel, vedení školy, OSPOD.../
- hlásit nežádoucí chování vedení školy

Ředitelka školy:

- zajišťuje další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti agresivity a nevhodného chování žáků
- zajišťuje doplňování školní knihovny o literaturu z oblasti sociálně patologických jevů
- zajistí, aby ve školním řádu byla jasně stanovena pravidla chování
- zajistí v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad dětmi/žáky ve škole i při školních akcích
- zajistí, aby žáci a pedagogové byli seznámeni s negativními důsledky rizikového chování
- spolupracuje s třídními učiteli při řešení krizových situací
- hlásí opakované rizikové chování OSPOD

Preventivní činnost učitelek

- motivují k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem, a dbají na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě)
- pedagogičtí pracovníci vědí, jak vypadají příznaky nezdravých vztahů, vhodně na ně reagují
- volí vhodné postupy a metody při zjišťování a řešení problému
- získávají a udržují si přehled o osobnostních zvláštěnostech dětí ve třídě a o jejich rodinném zázemí
- zprostředkovávají komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a jsou garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci dětí/žáků

Preventivní činnost účastníků

- místem uskutečňování preventivní výchovné činnosti je MŠ, v týdenní skladbě činností si učitelka vytváří prostor pro otevřenou komunikaci
- dětem jsou připomínána pravidla MŠ a pravidla bezpečnosti, dbají na jejich dodržování

Spolupráce se zákonnými zástupci

- komunikace při vyzvedávání dětí/žáků z MŠ (zák. zástupce se obrátí na učitelku, když zjistí problém)

- třídní schůzky, konzultační hodiny ve škole

Spolupráce pedagogických pracovníků ve škole

- vzájemná komunikace mezi jednotlivými pedagogy
- oznámení a upozornění na rizikové chování ředitelce

Postup řešení při výskytu šikany ve škole

- odhad závažnosti a formy šikany
- rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi
- nalezení vhodných svědků
- individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, a konfrontace oběti s agresorem)
- zavedení ochranného režimu oběti – nastavíme přísnější dozor, v některých komplikovanějších případech oběť a útočníka v rámci možností od sebe oddělíme
- předběžné vyhodnocení a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)
 - rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)
- realizace vhodné metody: metoda usmíření, metoda vnějšího nátlaku (výchovní pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči)
- rozhovor s rodiči oběti
- práce s celou třídou – využijeme vzory chování, kde se můžeme „dotknout“ pocitů toho, komu je ubližováno. Vhodné jsou činnosti podporující spolupráci, při nichž nejsou vítězové a poražení. Využít se dají pohádky či příběhy a jejich dramatizace.

Společný postup při odhalení šikany

- všechny náznaky nevhodného chování bereme vážně
- vedeme rozhovor s oběťmi a svědky s jakýmkoli dospělým, který je v daný okamžik přítomen
- informujeme třídního učitele, ostatní učitelky, vedení školy
- diskrétně získáme informace od důvěryhodných svědků. Nikdy nevyšetřujeme veřejně.
- provedeme rozhovory s agresory (zajistíme, aby se nemohli domluvit)
- chráníme oběti před agresory (před konfrontací s agresory)
- rozhovor s rodiči oběti, písemně zapíšeme téma rozhovoru (každá učitelka), předá ředitelce, nedopustíme konfrontaci rodičů oběti a účastníka
- svoláme výchovnou komisi
- pracujeme se třídou, kde k události došlo

Nápravná opatření

- další práce s agresorem – využití vhodných nápravných opatření
- stanovit výchovná opatření (např. neúčast na společné akci)
- práce se třídou – celková náprava situace ve třídě

3. Závěrečná ustanovení

Kontrolu ustanovení této směrnice provádí ředitelka školy nebo jí pověřený pracovník.

Uložení směrnice v archivu školy se řídí Spisovým a skartačním řádem školy.

Vypracovala: S. Plašilová, ředitelka školy

Schválila: S. Plašilová, ředitelka školy

Nahrazuje směrnici ze dne: 10. 2. 2021

Projednáno dne: 28. 8. 2023

Směrnice nabývá platnosti ode dne: 1. 9. 2023

Směrnice nabývá účinnosti dne: 1. 9. 2023 a ruší předchozí vydaný program prevence MŠ.

Mgr. Simona Plašilová
ředitelka mateřské školy

